

Heinämaakunnasta viljalakeudeksi

Hankkijan rehutehtaan tulo Seinäjoelle 1970-luvulla kannusti Etelä-Pohjanmaata voimaperäiseen viljantuotantoon. Jo suunnitteluvaiheessa tuleva kysynnän kasvu oivallettiin. Alajokipellot pantiin muutamassa vuodessa siihen kuntoon, jotta raaka-aineen saanti voitiin turvata. Tavoite oli maakunnallinen kunnia-asia.

Hankkijan rehutehdasinvestointi juuri Seinäjoelle ei ollut ennalta itsestään selvyys. Valtakunnalliselle laitokselle olisi ollut kovasti kysyntää ja tarvetta myös eräille muille paikkakunnille maassa. Koin 1970-luvulla Pohjanmaan edustajana Hankkijan markkinointiryhmässä, että maakuntamme kykyä epäiltiin niin suurien viljamäärien tuotantoon, kuin mitä rehutehdas edellytti. Laitoksen saannista suorastaan kilpailtiin.

Alajokilakeus oli vielä 1970-luvun alkupuoliskolla pääosin heinän tuotannossa. Potentiaali viljantuotantoon oli kuitenkin vahva. Pellot olivat rannattomalla lakeudella etäällä tilakeskuksista. Keväisin niitä huuhtelivat tulvat 10 000-15 000 hehtaarin laajuisena mereinä. Vesi huuhtoi usein pienten hirsilatojen räystäitä miltei vappuun saakka. Kylvämään päästiin yleensä vasta toukokuun lopussa, sekin lähinnä kauraa. Pääosa alajokimaista oli vielä avo-ojissa, vaikka salaojitus rintapelloilla oli jo miltei tehty. Luontaisesti vanhoista nevamaista raivattuja maita vaivasi happamuus. Etelä-Suomessa oli runsaasti vääriä käsityksiä, joita vielä vahvistivat uutiset tulvista, halloista ja kenkäheinämaakunnasta.

Näistä lähtökohdista alkoi ennakkoluulojen poistoponnistelu, jotta Hankkijan päärehutehdas saataisiin Seinäjoelle. Muistan jopa omasta maakunnasta kotoisin olevan viljaosaston päällikön vakuuttamisen asiasta olleen kovan työn takana.

Sateinen ja myöhäinen syksy 1973 oli oikeiden arvioiden kannalta epäedullinen. Maakuntaa huuhtoivat syysateet, korjuu jäi myöhäiseksi ja satotaso huonoksi eritoten alajokimailla. Osa viljasta jäi jopa korjaamatta. Vanhan rehutehtaan muutaman miljoonan kilon viljantarve saatiin vaivoin täytettyä.

Uuden rehutehtaan tarve nousi lopullisesti pintaan, kun Seinäjoen vanha rehutehdas ja varasto paloivat. Investoinnin suunnitteluvaihe käynnistyi tosissaan. Viljaa käyttävän teollisuuden saanti Seinäjoelle koettiin maakunnallisestikin tärkeäksi. Olihan Etelä-Pohjanmaa merkittävä karja- ja sikamaakunta. Lakeus viljantuottajana ja rehun käyttäjänä koettiin kovaksi yhdistelmäksi.

Maakunnan väki oli yksituumaista rehutehtaan saamiseksi Seinäjoelle. Saimme tukea pyrkimyksellemme myös maatalouden neuvontajärjestöstä eli tuolloisesta Etelä-Pohjanmaan maatalouskeskuksesta. Kaikille oli tärkeätä, että saadaan luotettavat luvut viljantuotannosta muutamaksi vuodeksi eteenpäin. Perusteltuja laskelmia pidettiin välttämättöminä uskottavuuden lisäämiseksi.

Oliko maakunnallisella tahtotilalla ja yhteen hiileen puhalluksella mitään vaikutusta rehutehtaan sijoituspaikkakunnan valintaan? Sen tietävät varmaan ne, jotka tuolloin olivat silloisen Hankkijan päättävillä paikoilla. Ei siitä ainakaan haittaa ollut, koska sen verran uskottavasti trendit laskimme. En tarkalleen muista, missä vaiheessa lopullinen päätös rehutehtaan sijoittamisesta juuri Seinäjoelle tehtiin. Sekin varmaan löytyy asiakirjoista. Joka tapauksessa Hankkijan konttorit Pohjanmaan alueella kehittivät viljakauppaansa siten, että rehutehdas saadaan nimenomaan Seinäjoelle.

Muutamassa vuodessa käytännössä kaikki alajokimaat oli salaojitettu. Heinäviljelymaat ja kaurahalmeet muuttuivat pääasiassa rehuohrapelloiksi jo 1970-luvulla, nyttemmin myös vehnämaiksi. Keskisadot ovat nousseet samoilla pelloilla 70-luvun alun 2,5 tonnista viiteen tonniin ja nyttemmin siitä ylikin. Yhteistyöstä saatiin potkua sekä Hankkijan että neuvonnan tavoitteille sekä koko maakunnan liike-elämälle.

Seinäjoen rehutehdas valmistui vuonna 1977. Nykytasolla tehdas käyttää rehuviljaa vuosittain 150 miljoonaa kiloa ja Altia Koskenkorvalla saman verran. Visiot toteutuivat siis täydellisesti. Raaka-aineet ovat riittäneet. Tehdas on edelleen oikealla paikallaan keskellä ruokamaakuntaa.

Matti Latvala